

VOORLEESWEEK IN DE KLAS

www.voorlezen.be

1. Boeken in de klas? Die verdienen een vaste plek, het hele jaar door.

Vroeg begonnen, half gewonnen

Een vruchtbaar boekenklimaat? Dat verdient ieder kind op elke school. Als wij graag willen dat kinderen met plezier lezen en dat ze ook als volwassene nog naar boeken grijpen en daar diepe voldoening uit puren, kunnen we niet vroeg genoeg boeken en verhalen onder de aandacht van kinderen brengen.

Geheim recept

Dé sleutel tot succes: haal het beste dat je in je hebt, tevoorschijn. Vertel de sterkste verhalen, stel de boeiendste personages voor. Zoek de spannendste passages om voor te lezen, toon de mooiste tekeningen. Kies voor mooi gemaakte boeken met een goed verhaal. Iedereen, jong en oud, is gek op verhalen. Leesbevordering heeft alles te maken met verleiding.

Lezende leerkracht

In ideale omstandigheden begint de liefde voor boeken thuis, bij ouders die zelf graag lezen en graag voorlezen. Maar in de praktijk is de school voor heel wat kinderen de enige leesomgeving. De leesbevorderende rol van leerkrachten is dan ook niet te overschatten. Kinderen zijn bijzonder gebaat bij een leerkracht die enthousiast over boeken praat, voorleest en boeken voortdurend in de kijker plaatst.

Samen praten

In een klas gebeurt veel. Boeken kunnen helpen om met kinderen over allerlei onderwerpen te praten, ook de moeilijke. Hen weghouden van de realiteit of afschepen met loze praatjes is al te gemakkelijk. Boeken helpen om de dialoog tussen kinderen en volwassenen op gang te brengen en zijn een goede manier om minder makkelijke thema's aan te snijden.

Spek voor elke bek

Kinderen verschillen, zowel in belangstelling en talenten, niveau en smaak. Stimulerend leesonderwijs beklemtoont nooit die verschillen maar wel wat er samen te beleven valt. Het is de opdracht om te blijven zoeken naar het juiste boek voor het juiste kind op het juiste moment. Wil je iemand op weg helpen bij het kiezen van een boek? Dan moet je de persoon die voor je staat niet alleen kennen, je moet ook een ruime boekenkennis hebben om de magie tot stand te brengen. Zorg daarom dat je het aanbod kent.

Uitdaging

Samengevat: het is niet alleen belangrijk dat er boeken zijn op school, het moeten ook de juiste zijn. En: het moeten niet enkel de juiste boeken zijn, ze moeten ook op een aantrekkelijke manier worden aangeboden. Een moeilijke opdracht? Eerder een aantrekkelijke uitdaging. Want boeken zijn een bijzonder veelzijdig en interessant instrument om mee te werken. Ze openen een nieuwe wereld, prikkelen de fantasie en verruimen de blik. En het beste nieuws van al? Je hoeft de uitdaging niet alleen aan te gaan: Stichting Lezen helpt je heel graag om van jouw school een echte boekenschool te maken. Deze bundel zet je alvast op weg.

2. Aan de slag

Hoekje boeken

Een goed ingerichte en uitgeruste boekenhoek vormt een stevige basis voor leesbevordering in de klas. Zo' n hoek hoeft niet peperduur te zijn, of al je tijd op te slokken. Een paar eenvoudige ingrepen maken al een wereld van verschil. Je klas ziet er meteen sfeervol uit!

- Kies een hoek waar je het extra gezellig kan maken. Leg er een tapijtje, een paar kussens, zitzakken - misschien is er zelfs plaats voor een hangmat? Versier de hoek met posters, gedichten, illustraties uit kinderboeken, een plant of een lampje.
- Werk je met kleuters, zet dan ook een tafeltje en wat stoeltjes in de boekenhoek. Kleuters hebben namelijk nog moeilijk om tegelijk onderuit gezakt op een kussen te hangen én in een boek te bladeren. Aan het tafeltje kunnen ze ook samen in een boek kijken en het aan elkaar vertellen.
- Zorg ervoor dat er voldoende ruimte en licht is om de boeken goed te kunnen bekijken (en lezen).
- Maak voldoende plaats om de boeken uit te stallen. Je kan gebruik maken van tafels, boekensteunen, boekenkasten en vitrinekasten. Frisse kleuren of gordijnen kunnen wonderen doen. Vergeet niet om regelmatig andere boeken in de kijker te zetten.
- Je kan een vaste knuffel voorzien, of attributen die aansluiten bij een bepaald boek of genre.
- Denk aan de vele luisterboeken die tegenwoordig op de markt zijn! Als je de nodige apparatuur voorhanden hebt, kan je een apart hoekje maken waar kinderen de boeken kunnen beluisteren.
- Werk je graag met een verteltafel waar kinderen een verhaal kunnen naspelen met poppen en attributen? Die kan zeker deel uitmaken van je boekenhoek.
- Ook leuk: voorzie een prikbord of magneetbord met papier- teken en schrijfmateriaal. Zo kunnen kinderen hun mening over een gelezen boek kwijt.

Meer weten:

Een boekig klimaat / Josine van den Berg (ABC, 2001)

Vrij lezen, blijven lezen / Iris Corstanje en John Louws (Biblion, 2000)

Voorlezen en vertellen

Dagelijks voorlezen is belangrijk in alle leerjaren. Het maakt kinderen vertrouwd met boekentaal (ook de taal van schoolboeken). Die is anders dan spreektaal, meer genuanceerd, met een rijkere woordenschat. Voorlezen laat kinderen genieten van mooie woorden en muzikale zinnen, van de opbouw en de stemming van een verhaal. Lees regelmatig voor of vertel een verhaal na. Het kan structuur en vertrouwdheid brengen in de schooldag of schoolweek, hoeft niet lang te duren en is een ideale manier om boeken tot leven te brengen in je klas.

Meer weten:

Meesterverteller: verhalen vertellen in het onderwijs / Jos Walta (Fontein, 2003)

Naast voorlezen is ook vertellen een manier om verhalen door te geven. De specifieke techniek van en de aandachtspunten bij vertellen komen in dit boek aan bod.

Voorlezen kan iedereen (Davidsfonds/Infodok, 2005)

Basisboek over voorlezen voor kinderen, jongeren en volwassenen.

<http://www.kennisnet.nl/cpb/po/kids/thema/tips/>

Hier krijg je live aanwijzingen om je voorleeskunsten te verbeteren.

3. Het bos door de bomen

Over boeken

Ben je op zoek naar informatie over hoe (met) kinder- en jeugdboeken werken? Wil je meer weten over verschillende functies van boeken, over schrijf- en illustratiestijlen, over genres van boeken... In *Leesbeesten en boekenfeesten* geeft auteur Jan van Coillie een introductie in de theoretische achtergronden van jeugdliteratuur en een overzicht van genres en hoe je daarmee in de klas aan de slag kan.

Meer weten:

Leesbeesten en boekenfeesten: hoe werken (met) kinder- en jeugdboeken? / Jan van Coillie
(Davidsfonds/Infodok, 2007)

Zoek een boek

De titels op de voorleesaffiche staan centraal tijdens de voorleeswerk. Actie, avontuur, humor,... de 10 titels vormen een boeiende en gevarieerde stapel voorleesboeken voor de klasbibliotheek. Op www.voorlezen.be vind je daarnaast een zeer uitgebreide selectie van mooie en recente voorleesboeken voor kleuters. Ook voor het lager onderwijs krijg je heel wat suggesties aangereikt. Op www.villakakelbont.be kan je boeken zoeken op trefwoorden en per leeftijdscategorie. Kinderen vanaf 8 jaar kunnen zelf boeken zoeken op www.boekenzoeker.org. Voor wie op zoek is naar anderstalige prentenboeken zijn er de websites www.interval-lale.nl, www.matralingua.com en www.vijftigwereldboeken.nl.

Lessuggesties en keuzelijsten

Jeugdboekenweek

Ieder jaar biedt Stichting Lezen in het kader van de Jeugdboekenweek boekenpakketten voor het kleuter –en lager onderwijs. Bij die pakketten horen lessuggesties die je gratis kan downloaden op www.jeugdboekenweek.be. De lessuggesties geven je tips om een boek bij je leerlingen te introduceren, het creatief te verwerken en nadien te bespreken. Wie nog wat verder wil gaan, vindt er ook nog extra ideeën om met het boek aan de slag te gaan. Bij iedere tip wordt ook vermeld welke eindtermen en ontwikkelingsdoelen je met de activiteiten realiseert. De lessuggesties van de afgelopen jaren zijn nog steeds raadpleegbaar.

Al zijn deze suggesties geordend per leeftijdsgroep, toch kan je ze net zo goed voor een andere leeftijdsgroep inzetten. Zo zijn sommige prentenboeken niet alleen bruikbaar voor kleuters en eerste lezers, maar ook voor oudere kinderen - op voorwaarde dat onderwerp, vertel- en tekenstijl aansluiten bij de doelgroep.

En verder

www.scholenbibliotheek.be

Een site waar praktijkmensen uit onderwijs en bibliotheek zelf lessuggesties kunnen toevoegen.

www.kjv.be > voor begeleiders > werkmodel

Lessuggesties bij de boeken van de Kinder- en Jeugdjury (4 tot 16 jaar).

www.woutertjepieterseprijs.nl

Lessuggesties bij de bekroonde boeken.

www.abc-web.be

Informatie over de Kamishibai, een verteltheater en een fijne werkvorm voor de (kleuter)klas.

www.gedichtendag.org

Lessuggesties over werken met poëzie in de klas.

Uitgeverswebsites: o.a. www.lannoo.be, www.queridokind.nl, www.clavis.be, www.leopold.nl, www.kimio.nl

Meer lezen:

Het prentenboek als invalshoek: werken met prentenboeken in het basisonderwijs / Christiane Nieuwmeijer (Van Gorcum, 2008)

Actief met boeken: vertellen, ontdekken, spelen, creëren / Philippe Brasseur (Casterman, 2003)
Speelse en originele ideeën om kinderen van 2 tot 8 jaar zin in boeken te geven.

Wat zullen we nu beleven? / Margriet Chorus (Lemniscaat, 2003)
Uitgewerkte lesmodellen rond een aantal prentenboeken.

Aan de slag met kinderboeken: een programma leesbevordering ten behoeve van pabostudenten (Biblion, 2007)
Uitgewerkte lesmodellen rond een aantal thema's en recente kinderboeken.

Rubriek *Boekidee* in de tijdschriften *Leeskraam* en *Leesgoed*

4. Partners in leesbevordering

School en bibliotheek

Het klinkt vanzelfsprekend: de bibliotheek heeft veel boeken, de school heeft alle kinderen. Die breng je best samen! Een kind dat thuis niemand ziet lezen, vindt immers niet makkelijk de weg naar de openbare bibliotheek. De school kan die weg wijzen. Neem als leerkracht het initiatief en maak afspraken voor een klassikaal bibliotheekbezoek, een rondleiding, een les die je in de bib kunt geven... Ga na wat de bib je te bieden heeft inzake collectie, informatica, personeel. Bespreek ook de mogelijkheden om wisselcollecties te lenen. Als de bib je niet optimaal kan bedienen, ga dan zelf boeken lenen en breng ze ook zelf terug. Hou je bib goed op de hoogte: van de thema's waarmee je werkt tijdens het schooljaar, welke projecten je plant... De bibliothecaris kan zo bij de collectievorming op de schoolplannen inspelen.

Meer lezen:

Op www.schoolenbibliotheek.be vind je informatie, ideeën en praktijkvoorbeelden over de samenwerking tussen school en bibliotheek. Als je zelf goede ervaringen hebt, kan je ze op de site toevoegen.

Een auteur op bezoek

Kinderen zijn vaak heel nieuwsgierig naar de schrijver van een boek. Waarom dus niet eens een auteur uitnodigen in je school? Stichting Lezen ondersteunt graag bij de organisatie van een lezing. We geven inhoudelijk advies, zodat de ontmoeting zo vlot mogelijk verloopt. Maar we geven ook financiële steun, zodat de drempel tussen auteur en lezer laag blijft.

1. Draaiboek

Een ontmoeting tussen een auteur en zijn publiek wordt een plezierige belevenis wanneer de lezing goed voorbereid en georganiseerd is. Daarom kan je op www.stichtinglezing.be in de rubriek 'Auteurslezingen' een draaiboek downloaden dat stap voor stap de voorbereiding, het verloop en de nazorg van de lezing overloopt.

2. Voorwaarden voor financiële steun

(Lees het volledige reglement op www.stichtinglezen.be)

- De lezing vindt plaats in de omgeving van school, bibliotheek of verenigingsleven. Lezingen in een commerciële context komen niet in aanmerking.
- De auteur die de lezing geeft is opgenomen in de auteurslijst op www.stichtinglezen.be.
- De lezing wordt goed voorbereid en omkaderd en wil in de eerste plaats aanzetten tot meer lezen.
- Organisatoren kunnen maximum 15 keer per jaar een auteur uitnodigen. Er geldt geen beperking op het aantal lezingen per dag.
- De auteur kan maximaal 15 keer per jaar gebruik maken van de financiële tussenkomst. Er geldt een beperking van twee lezingen per dag.

3. Hoe werkt het aanvraagstelsel?

1. Zoek een auteur in de auteurslijst op www.stichtinglezen.be.
2. Lees het reglement op www.stichtinglezen.be en bekijk of uw lezing aan de voorwaarden voldoet
3. Spreek af met de auteur en bepaal datum, plaats, uur en het opzet van de lezing. Bespreek samen of er een toelage bij Stichting Lezen kan worden aangevraagd.
4. Maak een profiel aan op de website van de lezingen en vertel ons uw plannen in het online aanvraagformulier.
5. Vul na de lezing het verslag in. Daarna maakt Stichting Lezen de toelage van 100 euro rechtstreeks over aan de auteur.

4. Een aanvraag indienen kan drie keer per jaar

Tussen 1 en 31 oktober: aanvraagronde voor lezingen die plaatsvinden tussen 1 januari en 31 maart

Tussen 1 en 31 januari: aanvraagronde voor lezingen die plaatsvinden tussen 1 april en 31 augustus

Tussen 1 en 31 mei: aanvraagronde voor lezingen die plaatsvinden tussen 1 september en 31 december

De voorleesweek is een project van Stichting Lezen

www.voorlezen.be